

Flora en faunaonderzoek, incl. nee, tenzijtoets

boerderij 't Waschwater

Waterlooweg 37 te Leusden

Ecosens-nl ecologisch advies

Lathum

Colofon:

© 2017 Eqosens-nl ecologisch advies, Lathum
Advies en veldwerk: W.C. Knol
Foto's: W.C. Knol

Opdrachtgever: Schoutenhuis BV, Woudenberg
Contactpersoon: Mevr. Mr J.M.A. Diepenhorst

Projectnummer: 2017-02

Inhoudsopgave

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Doel en opdracht.....	5
1.3 Wettelijk kader natuurwetgeving.....	6
1.3.1 Soortenbescherming	6
1.3.2 Natuurnetwerk Nederland (voorheen: EHS)	7
1.3.4 Natuurbeheerplan 2017	9
2 Planlocatie en voorgenomen ingrepen	10
2.1. Planlocatie	10
2.2 De omgeving van de planlocatie	12
2.3. Voorgenomen ingrepen	12
3 Onderzoeksresultaten	14
3.1Werkwijze.....	14
3.2 Flora en vegetatie.....	14
3.3 Zoogdieren.....	14
3.3.1 Vleermuizen.....	14
3.3.2 overige zoogdieren	15
3.4 Vogels	15
3.5 Reptielen en amfibieën	16
4 Toetsing aan het beschermingsregime NNN / EHS	17
5 Zorgplicht Wet natuurbescherming	19
5.1 Sloop van het gebouw en preventieve maatregelen.	19
6 Conclusies	21
7 Bronnen	22

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op de locatie Waterlooweg 36 te Leusden (boerderij 't Waswater) ligt het voornemen tot sloop van een grupstal, kapschuur, hooibergen en realisatie van nieuwbouw. Om sloop en nieuwbouw mogelijk te maken, is het noodzakelijk te weten welke effecten de voorgenomen ingrepen hebben op de (beschermde) flora en fauna op deze locatie.

In deze rapportage wordt beschreven welke beschermde natuurwaarden op de locatie voorkomen en in hoeverre de geplande ingrepen leiden tot negatieve effecten op de ecologische waarden. Wanneer deze waarden worden aangetast, wordt aangegeven op welke wijze deze dit kan worden voorkomen en/of gecompenseerd. Omdat de locatie binnen het Nationale Natuur Netuurnetwerk ligt, voorheen de Ecologisch Hoofdstructuur (EHS), is getoetst aan het 'nee, tenzij beginsel'.

1.2 Doel en opdracht

In januari 2017 is door landgoed Den Treek-Henschoten B.V. opdracht gegeven onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten en de effecten van het plan op de wezenlijke waarden en kenmerken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) / Natuurnetwerk Nederland(NNN), in en rond de opstallen op het adres Waterlooweg 36 te Leusden ('t Waschwater). Dit is de voorgenomen sloop- en bouwlocatie. Aangezien het bouwplan zich beperkt tot het voormalige bouwvlak, richt dit onderzoek zich op dit specifieke gebied.

Het doel van dit onderzoek is het toetsen van de effecten van de ingreep op eventueel aanwezige beschermde plant- en diersoorten. De volgende vragen zijn geformuleerd:

1. Zijn de voorgenomen sloop- en bouwplannen verenigbaar met de doelen en ligging van het Nationale NatuurNetwerk (EHS)?
2. Komen op de planlocatie wettelijk beschermde plant- en diersoorten voor?
3. Zijn er mogelijke (significant) negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op deze soorten en de kwaliteit van het Natuurnetwerk/EHS?
4. Op welke wijze zijn eventuele negatieve effecten door de voorgenomen ingreep te beperken, te voorkomen of eventueel te mitigeren of compenseren?
5. Is een ontheffing op de Wet natuurbescherming noodzakelijk en voor welke soorten en onder welke voorwaarden?

1.3 Wettelijk kader natuurwetgeving

1.3.1 Soortenbescherming

De Wet Natuurbescherming (Wn) beschermt een aantal kwetsbare plant- en diersoorten en is hiervoor de juridische basis. De doelstelling van deze wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van de in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de Wet Natuurbescherming is 'nee, tenzij'.

De Wn maakt onderscheid tussen soorten die bescherming genieten op grond van de Vogelrichtlijn en soorten die bescherming genieten op grond van de Habitatrichtlijn. Beide categorieën vallen onder een strikt beschermingsregime. Daarnaast voorziet de wet in een algemener beschermingsregime voor andere (nationale) soorten (bijlage A van de Wet natuurbescherming). Daarnaast kunnen provincies een eigen lijst aanleggen van beschermde soorten. Ieder beschermingsregime kent een eigen afwegingskader waarmee wordt bepaald of een activiteit vergunningplichtig is.

In artikel 1.11 Wn is de zorgplicht opgenomen. Deze voorziet in een algemene verplichting voor een ieder om voldoende zorg te dragen voor Natura 2000 gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten in hun directe leefomgeving.

Het uitgangspunt van de zorgplicht is dat burgers, ondernemers en overheden alle handelingen die een nadelig effect zouden kunnen hebben op dieren en planten achterwege laten. Degene die een bepaalde handeling wil verrichten moet zich daarom vooraf op de hoogte stellen van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvan voor zijn handelen. De zorgplicht dient (mede) als vangnet voor de bescherming van soorten waarvoor op grond van de Wn geen specifiek verbod geldt.

De verbodsbepalingen zijn neergelegd in artikel 2.7 (Natura 2000), 3.1 (Vogelrichtlijn), 3.5 (Habitatrichtlijn) en 3.10 (nationale soorten) Wn. In de wet is ook bepaald in welke gevallen GS ontheffing of vrijstelling kunnen verlenen. Voor soorten die bescherming genieten op grond van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn zijn in de wet de toetsingsgronden overgenomen uit die richtlijnen. Voor die soorten kan ontheffing of vrijstelling uitsluitend worden verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- de ontheffing is nodig in het kader van een groot maatschappelijk belang, waarbij voor soorten uit de Habitatrichtlijn ook ontheffing mogelijk is vanwege redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten. Voor soorten die bescherming genieten op grond van de Vogelrichtlijn is dat niet mogelijk;
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven van de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor de algemene soorten geldt een lichter beschermingsregime en kan ook ontheffing worden verleend in het kader van onder meer ruimtelijk inrichting of ontwikkeling van gebieden.

Gelet op de mogelijke geschiktheid van het plangebied als voortplantings- of rustplaats voor vleermuizen wordt hier expliciet bij stilgestaan. Vleermuizen vallen onder het zwaarste beschermingsregime van de Wet natuurbescherming (strikt beschermde soort op grond van de Habitatrichtlijn). Ze mogen niet worden gedood, gevangen, opzettelijke verstoord of verwond. Ook zijn hun vaste voortplantings- of rustplaatsen wettelijk beschermd, en deze mogen niet worden aangetast of vernietigd. De reden van dit strenge regime ligt onder meer in de trage voortplanting van vleermuizen, de zeldzaamheid van sommige soorten en de kwetsbaarheid van specifieke functies die verblijfplaatsen kunnen hebben. Te denken valt aan massale winterverblijven of (grote) kraamkolonies.

Onder het begrip ‘voortplantingsplaatsen en vaste rustplaats’ worden ten aanzien van vleermuizen de volgende functieplekken verstaan:

- *overwinteringsplaats*
- *voortplantingsplaats (kraamkolonie)*
- *vaste zomer- of tussenverblijfplaats*
- *paarplaats*
- *belangrijke, functionele vliegroute*
- *belangrijk, functioneel foerageergebied*

De genoemde vaste rust- of verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd, dus ook in de periode(n) van het jaar dat vleermuizen er geen gebruik van maken. Wel geldt dat de plaatsen met enige regelmaat door de vleermuizen moeten worden gebruikt. Een plaats die eenmalig door een vleermuis is gebruikt, wordt niet gezien als vaste rust- of verblijfplaats.

1.3.2 Natuurnetwerk Nederland (voorheen: EHS)

De planlocatie ligt volledig binnen het nationale natuurnetwerk, die wettelijk als Ecologische Hoofdstructuur (EHS) wordt aangeduid. Overigens worden de termijn Nationaal Natuur Netwerk (NNN) en Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door elkaar gebruikt, maar hebben dezelfde betekenis. Het NNN dient twee belangrijke doelen:

1. de rijkdom aan soorten - de biodiversiteit - te behouden en te herstellen. Hiervoor is het noodzakelijk dat natuurgebieden worden uitgebreid, verbeterd, en met elkaar worden verbonden in een samenhangend netwerk. Dit netwerk moet functioneren in ruimte en tijd, waardoor planten en dieren een duurzame, robuuste en klimaatbestendige leefomgeving krijgen;
2. ruimte bieden aan de groeiende behoefte aan rust en ruimte, waardoor inwoners en bezoekers de natuur kunnen beleven en het draagvlak voor natuurbeleid gewaarborgd is.

Binnen het NNN / de EHS geldt het zogenoemde ‘nee, tenzij-beginsel’; dat wil zeggen dat er geen ruimtelijke ingrepen mogen worden toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken of tot een significante oppervlakte vermindering of samenhang van die gebieden, tenzij:

- a. er sprake is van een groot openbaar belang;
- b. er geen reële alternatieven zijn, en

- c. de negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte en samenhang worden beperkt en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd.

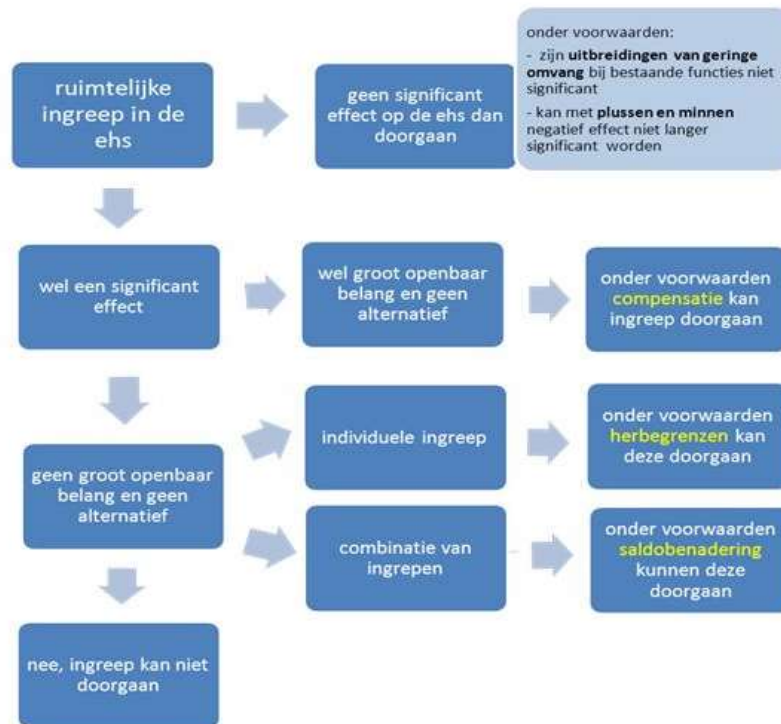
In de Provinciale Ruimtelijke Structuur Visie (PRS) en de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) en de bijbehorende herzieningen, is de EHS begrensd en zijn regels gesteld ter bescherming de EHS.

Artikel 4.11 PRV bepaalt dat een ruimtelijk plan geen nieuwe bestemmingen en regels mag bevatten die ruimtelijke ontwikkelingen toestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting, oppervlaktevermindering of samenhang van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en er geen reële andere mogelijkheden zijn.

De 6 toetsingsaspecten waaraan een ontwikkeling op grond van de PRV moet worden getoetst zijn:

- *bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief de vereiste omgevingsfactoren (donkerte, bodem, water en milieu)¹*
- *de robuustheid en aaneengeslotenheid van de EHS;*
- *de aanwezigheid van bijzondere soorten;*
- *de verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen;*
- *behoud van oppervlakte;*
- *behoud van samenhang.*

Uit de toelichting op lid 2 van artikel 4.11 PRV blijkt dat wanneer binnen de EHS andere functies aanwezig zijn dan natuur (de zogenaamde ingesloten functies) dan worden de potentiële waarden niet tot de wezenlijke waarden gerekend. De bescherming richt zich hier alleen op actuele waarden. Bij gebruiksvormen met een medebestemming natuur, zoals bos met natuurwaarden, dienen de potentiële waarden wel beschermd te worden, omdat hier de beoogde natuurkwaliteit wel moet kunnen worden bereikt. De aanwezige natuurelementen (bijv. bos of schraal grasland) dienen een (mede) natuurbestemming te krijgen. Het verdient de voorkeur de ingesloten functies scherp te begrenzen, zodat overal waar daadwerkelijk natuur aanwezig is, deze de volledige bescherming krijgt die deze verdient. Voor de locatie Ingeborg is sprake van een ingesloten functie (bebouwing, erf en tuin) waardoor alleen de effecten op de actuele waarden worden beoordeeld.

1.3.3 Natuurbeheerplan 2017

Op 12 april 2016 hebben GS het Natuurbeheerplan provincie Utrecht 2017 vastgesteld. In het Natuurbeheerplan zijn drie beheertypen vastgesteld die aan de planlocatie grenzen:

1. N16.01 Droog bos met productie
2. N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland
3. N07.01 Droge heide

Dit stemt overeen met de ambities voor dit gebied. De planlocatie zelf kent geen natuurbeheertype.

2 Planlocatie en voorgenomen ingrepen

2.1. Planlocatie

De planlocatie ligt in een landelijke omgeving en is omgeven door bos, graslanden, droge heide en grenst aan een recreatieve parkeerplaats met wandelroute. Op de locatie staan een boerderij, een voormalige varkensstal, melkveestal, 2 hooibergen en een hoge houten kapschuur. Ze zijn omgeven door een verhard en halfverhard erf met stukjes gazons en kalverweitjes. Op het erf staan landbouwmachines, wat opslag van bouwmaterialen, hooibalen en hout.

Figuur 1 Ligging planlocatie 't Waschwater te Leusden, de blauwe vlakken geven de te slopen en/of te vernieuwen bebouwing weer, de rode stippellijn het onderzochte terrein.

De planlocatie ligt aan de rand van een voormalige natte laagte, het Waschwater genoemd. Dit is een relatief jonge ontginning van het einde van de 19^e eeuw. Het betrof hier vermoedelijk een natte heide die periodiek zeer drassig was. Deze ontginning is ontwaterd middels een slotenstelsel dat in oostelijke richting via een diepe sloot wat afvoert naar de Heiligenbergerbeek. Het erf bevindt zich op een uitgevlakt dekzandkopje en ligt net wat hoger dan de omgeving. Het erf grenst aan de noordzijde aan productiebos met grove den als hoofdhoutsoort en een ondergroei met lijsterbes.

Aan de westzijde grenst het erf aan een perceel weiland (kalverweide), wat boomgroepen en op 50 meter aan droge heide. Deze heide maakt deel uit van een groot complex droge heide, de Ringheuvelds genaamd.

Het erf zelf bestaat uit halfverharding. De kapschuur, het houthok en beide hooibergen zijn van hout. De kapschuur heeft een enkelvoudig dak van golfplaten. De hooibergen hebben ook een dak van golfplaten. De grupstal is een stenen gebouw met halfsteensmuur en voorzien van dakpannen zonder dakbeschot en met een zoldervloer van losse planken.

2.2 De omgeving van de planlocatie

Het plangebied van de slooplocatie maakt deel uit van het 2200 hectare grote landgoed Den Treek-Henschoten. Dit gebied omvat gevarieerde loof- en naaldbossen, droge en natte heidevelden, lanen, hakhout, schrale en intensieve graslanden, akkers en kleinschalige landschapselementen. Als onderdeel van het landgoedconvenant is er de afgelopen 10 jaar over een areaal van meer dan 100 hectare natuur ontwikkeld, waaronder omvorming van naaldbos naar heidevelden, ontwikkeling van heidecorridors, kleinschalige natuur en de omvorming van intensieve graslanden en maisakkers naar extensieve natuur en waternatuur. Het graslandgebied 't Waschwater is onderdeel van dit convenant en daarbij is intensief agrarisch grasland omgevormd naar fauna- en kruidenrijk grasland. Dit grasland van circa 7 hectare kent nu een extensief gebruik van hooilandbeheer en verschraling

2.3. Voorgenomen ingrepen

Op de slooplocatie worden de volgende ingrepen voorzien:

- *Sloop van de kapschuur met aangebouwd houthok (dit is recent opgeruimd)*
- *Sloop van de grupstal*
- *Sloop van 2 hooibergen*
- *Nieuwbouw van een woning met bijgebouwen.*

Er blijft geen sloopmateriaal langdurig opgeslagen op het erf waardoor vestiging van beschermde diersoorten in het sloopmateriaal niet zal kunnen plaatsvinden. Het omliggende bosgebied blijft intact.

de

Boerderij 't Waswater

3 Onderzoekresultaten

Op basis van de veldwaarnemingen is voor de planlocatie getoetst of de ingrepen op de planlocatie zullen leiden tot negatieve effecten op de aangetroffen vleermuizen en eventueel andere beschermde soorten.

De effectbeoordeling heeft plaatsgevonden op grond van de vigerende wetgeving. Wanneer verstoring van leefgebied of exemplaren niet uitgesloten is, is beschreven hoe hiermee dient te worden omgegaan.

3.1 Werkwijze

De planlocatie en omgeving zijn gericht onderzocht op het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Hiervoor is in 18 februari 2017 een veldbezoek gebracht aan de locatie.

Daarnaast zijn in 2016 nabij de planlocatie terreinbezoeken verricht m.b.t. waterpeilmetingen en ecologische begeleiding van het nabijgelegen natuurontwikkelingsproject het Vogelwater. Hiermee is ook een goede algemene indruk gekregen van de huidige natuurkwaliteit op en rond de planlocatie.

Voorafgaand aan het veldonderzoek is middels literatuur en digitale bronnen verkend welke soorten op en rond de locatie bekend zijn uit het verleden. Bij de bewoner van het pand is navraag gedaan naar zijn ervaring met het voorkomen van beschermde soorten in of rond het pand. Dit laatste is hooguit indicatieve informatie en maakt geen onderdeel uit van de beoordeling.

3.2 Flora en vegetatie

Het plangebied bestaat uit een erf dat voornamelijk bestaat uit halfverharding, grasland en opslag. De tuin in het onderzochte gebied wordt extensief bemest. De overige graslanden (buiten het erf) worden 'bemest' met kalium en stikstof om het fosfaatgehalte omlaag te brengen en de natuurwaarden tot ontwikkeling te kunnen laten komen.

In het plangebied zijn geen (strikt) beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht gezien de aard en het agrarisch gebruik van het terrein. Overtreding van de verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde plantensoorten is daarmee uitgesloten.

3.3 Zoogdieren

3.3.1 Vleermuizen

In de wijde omgeving van het Waschwater worden af en toe vleermuizen aangetroffen, waaronder de dwergvleermuis en soms ook Laatvlieger. Op de projectlocatie zelf zijn de afgelopen jaren incidenteel dwergvleermuizen gesignaleerd.

Tijdens een veldbezoek op 16 februari 2017 is in de opstallen gezocht naar verblijfplaatsen en/of sporen van vleermuizen zoals oude uitvliegplaatsen of mest. Deze zijn niet aangetroffen. Van beide hooibergen en de kapschuur is het vanwege de constructie onwaarschijnlijk dat hier vleermuizen overwinteren. Er bevinden zich daar geen geschikt holtes of beschutte plekken. Het incidenteel voorkomen van een vleermuis in de grupstal kan niet worden uitgesloten, hoewel er geen potentiële schuilplekken voorkomen of sporen zijn waargenomen.

Met de batdetector zijn geen signalen opgevangen. Besloten is daarom geen inventarisatie uit te voeren volgens het vleermuisprotocol 2013 en bij sloopwerkzaamheden een ecologische begeleiding uit te voeren.

Omdat er geen vaste verblijfplaatsen zijn vastgesteld, zijn effecten van de geplande sloopmaatregel op basis van de waarnemingen vrijwel uit te sluiten. Aanwezige foerageergebied en vliegroutes worden door sloopwerkzaamheden niet aangetast. Bossen, bosranden, lanen en andere foerageerplekken blijven immers intact en de planlocatie maakt daar maar een miniem en marginaal deel van uit. Voor andere diersoorten zijn er geen effecten van de ingreep te verwachten omdat ze hier ontbreken.

Er worden geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden. Daarom is een ontheffing niet aan de orde. Dat geldt ook voor compenserende en mitigerende maatregelen.

3.3.2 overige zoogdieren

In de wijdere omgeving worden ree, konijn, boommarter, eekhoorn, vos en haas aangetroffen. Op de planlocatie zelf worden alleen foeragerende konijnen aangetroffen. Konijnenburchten liggen buiten de planlocatie. De andere soorten zijn gesignaleerd op de aangrenzende weilanden en in omliggende bossen. In de winter komen er maximaal 13 reeën voor op de weilanden. Sporen van dassen, steen- en boommarter zijn niet aangetroffen net zomin als die van andere marterachtigen of beschermde zoogdieren.

Concluderend kan worden gesteld dat het niet aannemelijk is dat in het plangebied verblijfplaatsen aanwezig zijn van andere (strikt) beschermde zoogdieren. Overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde zoogdiersoorten is daarmee uitgesloten.

3.4 Vogels

Alle vogels zijn strikt beschermd op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn. De bescherming van de meeste vogels heeft primair betrekking op de broedtijd. In het bosperceel rondom de planlocatie komen algemene bosvogels voor zoals koolmees, grote bonte specht, vink, winterkoning, merel, roodborst, tjif-tjaf, boomklever, pimpelmees en vlaamse gaai. In de bosrijke omgeving komen bos- en ransuil voor. Op enige afstand van de slooplocatie komen in de heidevelden boomleeuwerik, boomleeuwerik, geelgors en gekraagde roodstaart voor.

Onder de dakpannen of nokken van de gebouwen is een aantal nesten aangetroffen. In de grupstal komen nesten voor van de boerenwaluw. Hier zijn 15 nestplekken aangetroffen met recente en oudere nesten. De zwaluwen kunnen de stal alleen binnemen wanneer de staldeur open staat. De aanwezigheid van broedende boerenwaluwen hangt samen met het actieve gebruik van de stal voor vee. Omdat er op de boerderij sinds 2017 geen vee meer wordt gehouden neemt de aantrekkelijkheid van de stal voor zwaluwen af.

In de westelijke hooiberg is een oud nest aangetroffen van vermoedelijk een witte kwikstaart. In de kapschuur is op 2 plekken een oud nest aangetroffen van mogelijk een kwikstaart of andere kleine zangvogel.

Op geen enkele plek zijn geen recente of oude mestvlekken of braakballen van roofvogels of uilen aangetroffen.

Er zijn geen nesten waargenomen van vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kan worden voorkomen door sloop buiten het broedseizoen uit te voeren en/of de panden vooraf ongeschikt te maken voor vestiging.

3.5 Reptielen en amfibieën

Op de planlocatie zelf zijn geen (sporen van) reptielen waargenomen. In de wijdere omgeving zijn 4 soorten reptielen waargenomen. De ringslang komt op circa 1 km ten zuiden van de planlocatie voor in het moerasgebied het Langeveen en de randen hiervan. Op de omliggende droge heide zijn regelmatig levendbarende hagedissen aangetroffen en wat zuidelijker ook 2 keer een zandhagedis. Langs de bosrand 200 meter ten oosten van het erf is een hazelworm waargenomen.

Op het erf is rond de houtschuur en in en rond beide hooibergen extra gezocht naar mogelijke overwinteringsplekken of potentiële voortplantingsplekken van hazelwormen of ringslangen (mestopslag, composthoop en houtstapels). Deze plekken zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht gezien het intensieve gebruik van het erf en de permanente aanwezigheid van honden. Er zijn geen sporen van reptielen aangetroffen en ook de bewoner van de boerderij heeft in afgelopen tientallen jaren geen slangen, hazelwormen of hagedissen op het erf waargenomen.

Doordat water ontbreekt, vormt de planlocatie geen geschikt leefgebied voor amfibieën en/of vissen.

Gelet op de aard en de inrichting van het gebied, het intensieve gebruik en de permanente verstoring door honden is het niet aannemelijk dat hier strikt beschermde soorten reptielen, amfibieën, vissen of andere beschermde of bijzondere soorten voorkomen, ook niet tijdelijk.

4 Toetsing aan het beschermingsregime NNN / EHS

Voor de EHS / NNN geldt als algemeen uitgangspunt dat ingrepen binnen de EHS / NNN niet zijn toegestaan als deze leiden tot significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS / NNN, tenzij sprake is van een groot maatschappelijk belang én reële alternatieven ontbreken (nee, tenzij beginsel). In 2013 zijn door GS de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en de Provinciale Ruimtelijke Verordening vastgesteld. In 2014 zijn twee herzieningen vastgesteld en in december 2016 is een derde herziening (herijking) worden vastgesteld. Het beschermingsregime voor de EHS / NNN is vastgelegd in artikel 4.11 van de PRV.

Uit artikel 4.11 PRV volgt dat significant negatieve effecten als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen niet zijn toegestaan. De provincie heeft het nee, tenzij regime op provinciaal niveau uitgewerkt in de EHS-wijzer.

Met deze toetsing wordt beoordeeld in hoeverre de plannen significant negatieve gevolgen hebben voor de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Volgens de EHS-wijzer moet bij de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS / NNN in ieder geval worden gedacht aan:

- *de bestaande en potentiële waarden (alleen in bestemming Natuur) van het ecosysteem, waaronder ook begrepen worden - de vereiste omgevingsfactoren, zoals donkerte, bodem, water en milieu*
- *de robuustheid en aaneengeslotenheid van de EHS;*
- *de aanwezigheid van bijzondere soorten;*
- *de verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen;*
- *behoud van samenhang.*

Daarnaast moet worden gekeken naar de kwantiteit of oppervlakte van de EHS.

a- Worden bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief de vereiste omgevingsfactoren (donkerte, bodem, water en milieu) aangetast?

De voorgenomen maatregelen tasten de bestaande waarden niet aan. De huidige waarden zijn een uitvloeisel van historisch en huidig gebruik van de planlocatie en in de nieuwe situatie zal, gezien de voorgenomen functie wonen, daar weinig aan veranderen. De potentiële waarden worden door de planontwikkeling niet aangetast. De ontwikkeling van natuurwaarden van het omliggende dennenbos en heideterrein Ringheuveld wordt door de ingreep niet geschaad. Deze natuurwaarden zijn meer afhankelijk van het toekomstig bos- en heidebeheer en het recreatief gebruik, dan van de ontwikkelingen op de planlocatie zelf.

b-Wordt de robuustheid en aaneengeslotenheid van de EHS aangetast?

De robuustheid en aaneengeslotenheid van de EHS worden door de planontwikkeling niet aangetast omdat het hier gaat om bebouwd terrein en erf. Het gaat hier dus niet om bestaande natuur, maar om een erf en gebouw waar geen bestemming natuur op ligt als hoofd- of nevenfunctie.

c-Wordt de aanwezigheid van bijzondere soorten aangetast?

Uit de inventarisatie blijkt dat er geen bijzondere of kwetsbare soorten worden aangetast. De natuurwaarden die in de vegetatie en fauna zijn aangetroffen hebben een algemeen karakter. Alleen de nestgelegenheid van de boerenwaluw verdwijnt door de ingreep. Echter op niet al te grote afstand ligt de voormalige boerderij het Langeveen waar ook stalruimte met vee aanwezig is en nestgelegenheid bestaat. Bovendien is deze locatie aantrekkelijker omdat hier nog vee (paarden) wordt gehouden.

d-Wordt de verbindingfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen aangetast?

Deze functie wordt niet aangetast. De planlocatie zelf heeft geen ecologische verbindingfunctie, kent geen winterverblijven of andere cruciale ecologische functies ten dienste van de EHS op regionaal of op lokaal niveau. Het erf en de gebouwen vormen geen stepping-stone, noch een plek die op andere wijze een rol speelt in de migratie van soorten.

e-behoud van oppervlakte;

De oppervlakte van de EHS wordt niet aangetast. Het agrarisch bouwvlak had een oppervlakte van circa 1ha; de oppervlakte van de woonpercelen bedraagt 2x 800m². De overige voormalige agrarische gronden krijgen een natuurbestemming, de oppervlakte van het NNN neemt dus toe.

f-behoud van samenhang.

De samenhang van de EHS wordt niet aangetast. De planlocatie is bestaande bebouwing met erf binnen de EHS en hierin wordt door de voorgenomen maatregelen geen verandering in aangebracht. Zie voorts onder e.

5 Zorgplicht Wet natuurbescherming

Uit hoofdstuk 3 is naar voren gekomen dat de beoogde ingrepen niet zullen leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Wel dienen met het oog op de zorgplicht ook tijdens de uitvoering van de werkzaamheden maatregelen te worden genomen ter voorkoming van schade aan de natuur en beschermde soorten.

5.1 Sloop van het gebouw en preventieve maatregelen.

Voorafgaand aan de sloop en bouw is het belangrijk dat de sloop en bouwplaats wordt begrensd en vooraf met linten wordt afgezet en/of gemarkeerd, zodat duidelijk is dat de overige delen (natuurgebieden) geen deel uitmaken van de bouwplaats en niet worden gebruikt voor opslag e.d.

Het feit dat er geen zomer- en/of winterverblijven in het gebouw zijn aangetroffen geeft nooit 100% zekerheid over de permanente afwezigheid van vleermuizen. De mogelijkheid bestaat dat er toch enkele overwinterende vleermuizen in de grupstal aanwezig zijn, mogelijk achter de windveren. Om te voorkomen dat er zich voor of tijdens de sloop toch vleermuizen in het pand bevinden worden er drie typen maatregelen voorgesteld:

- a- het vleermuisvriendelijk slopen van het gebouw;
- b- het begeleiden van de sloop door een ecooloog om tijdig aanwezige vleermuizen te kunnen vaststellen dan wel (tijdelijk) vestiging te voorkomen;
- c- Het plaatsen van een aantal vleermuiskasten.

ad a. Vleermuisvriendelijk slopen

Vestiging van vleermuizen kan worden voorkomen door het gebouw vleermuisvriendelijk te slopen en mogelijke incidentele overwinteraars de kans te geven zich elders te vestigen. Concreet betekent dit dat na 15 maart en enkele weken voorafgaande aan de sloop met een minimum van een week, een aantal bouwkundige maatregelen worden getroffen.

* het verwijderen van windveren en eventuele luiken of loszittende houten delen aan de buitenzijde van het gebouw op aanwijzing van een ecooloog;

* verwijderen van pannen in verticale en horizontale banen om de 3 meter en het verspreid maken van gaten in het dak waardoor de bovenverdieping en de kap flink doortochten;

Ad b begeleiding tijdens de sloop

Minimaal 1 week na de preventieve maatregelen kan worden begonnen met de definitieve sloop. Hiervoor wordt een schriftelijke instructie aan de slopers gegeven voor het geval zich toch een vleermuis in het gebouw bevindt. Tijdens de sloop wordt hierop toegezien door een ecooloog. Meestal vliegen vleermuizen weg, maar wanneer ze wegkruipen wordt de sloop een dag stilgelegd om de dieren de gelegenheid te geven alsnog weg te vliegen. Mochten er dan alsnog vleermuizen in het gebouw achterblijven dan zal in overleg met de ecooloog plaatsvinden.

Ad c. Preventief mitigerende maatregelen

Op basis van het onderzoek blijkt dat mitigerende maatregelen niet nodig zijn. Toch wordt voorgesteld een aantal vleermuiskasten op te hangen, die geschikt zijn voor de Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger. Het is een groene maatregel die nieuwvestiging van deze of andere soorten mogelijk maakt vanuit andere locaties.

Aanbevolen wordt de volgende kasten te plaatsen:

* 3 Vleermuizenkasten voor oa dwergvleermuis:

Plat model houtbeton type 1FF van Schwegler

<http://www.waveka-nestkasten.nl/download/Schwegler-NL-Vleermuis-web.pdf>

De kashoogte op 4-6 m hoogte;

Plaatsing aan bomen op enige afstand van buitenverlichting

Takvrije omgeving ivm uitvliegen en predatie

Expositie zuid tot zuidoostelijke richting met liefst zonnige plek langs bosrand of open plek

Voor de aangetroffen nesten van boerenzwaluwen wordt aanbevolen om te zorgen dat de grupstal voor 1 april hermetisch afgesloten blijft zodat hervestiging niet optreedt. Aanbevolen wordt om als tijdelijke voorziening aan de buitenzijde van de (te behouden) oude varkensstal 10 kunstnesten/nestplankjes voor boerenzwaluwen te plaatsen op een overkapte plek aan de buitenzijde van het gebouw. Verwacht wordt dat deze deels zullen worden gebruikt, maar ook dat een deel van de zwaluwen zich in de stallen bij de voormalige boerederij het Langeveen zullen vestigen. Door afwezigheid van vee sinds 2017 neemt de aantrekkelijkheid van het plangebied af als broedgebied.

<https://www.vivara.nl/kunstnest->

[boerenzwaluw.html?utm_source=google_shopping&gclid=CNSZmfTVpNICFQgz0wodKEwBAQ](https://www.vivara.nl/kunstnest-boerenzwaluw.html?utm_source=google_shopping&gclid=CNSZmfTVpNICFQgz0wodKEwBAQ)

6 Conclusies

1- Op basis van veldonderzoek blijkt dat er op de planlocatie geen soorten voorkomen met jaarrond beschermde nesten en verblijfplaatsen van beschermde en/of kwetsbare soorten.

Wel zijn er oude en recente nesten van de boerenwaluw vastgesteld. Hiervoor worden mitigerende maatregelen voorgesteld door plaatsing van kunstnesten/plankjes voor de boerenwaluw aan de buitenzijde varkensschuur.

2- Het is aannemelijk dat Laatvlieger en Dwergvleermuis de planlocatie gebruiken als incidenteel foerageergebied maar niet als winterverblijf, rustplek of als kraamkolonie .

Conclusie: het plangebied en/of de te slopen gebouwen is geen 'vaste verblijfplaats' voor deze soorten.

3- Er is op grond van de analyses en het veldwerk geen reden om aanvullend ecologisch onderzoek uit te voeren op of nabij de slooplocatie.

4- Op basis van het veldonderzoek kan worden geconcludeerd dat er geen wettelijk beschermde soorten in het gebouw zijn vastgesteld waarmee rekening moet worden gehouden tijdens de sloop- en bouwwerkzaamheden. De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden niet overtreden. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is daarom niet nodig. Dat geldt ook voor compenserende en/of mitigerende maatregelen. Conclusie: Uitvoering van het plan leidt niet tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wn.

6- Het kan niet voor 100% worden uitgesloten dat er sprake kan zijn van overwinterende dwergvleermuizen (individuele exemplaren). Daarom wordt aanbevolen als voorzorg het pand pas na 15 maart te slopen bij temperaturen boven de 10 graden. Sloop voor die tijd vraagt om een ecologische begeleiding waarbij de sloop kan worden stilgelegd bij de eventuele vondst van een vleermuis.

7- Bij de uitvoering van de sloop wordt aanbevolen voorafgaand aan de sloop en als voorzorg, het gebouw ongeschikt te maken voor eventueel toch toevallig aanwezige overwinterende vleermuizen. Dit kan plaatsvinden door minimaal een week voor de feitelijk sloop de grupstal onaantrekkelijk te maken voor vleermuizen op aanwijzing van een deskundige. Ook wordt aanbevolen als voorzorgsmaatregel de sloop te laten begeleiden door een ecoloog.

7 Bronnen

Anonymus, 2007. Flora- en fauna-onderzoek Verlengde Maanweg Leusden. BTL advies, Oisterwijk.

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht, 1992

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Korsten, E. 2012. Vleermuiskasten, overzicht van toepassing, gebruik en succesfactoren. Bureau Waardenburg, Culemborg en Zoogdierverseniging Arnhem.

Zoogdieren van West-Europa, Lange R., Twisk P., Winden A. v., Diepenbeek A. v., Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Utrecht, 2003

Zoogdierverseniging et al, 2013. Vleermuisprotocol 2013 (Netwerk Groene Bureaus, 27-3-2013)

Geraadpleegde internetpagina's:

www.vleermuis.net

www.zoogdieratlas.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdierverseniging.nl

www.waarneming.nl

www.provincie-utrecht.nl

<http://ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl/>

<http://www.vleermuiskasten.nl/>

<https://www.vivara.nl/kunstnest-boerenzwaluw.html>